

prima instanță: Judecătoria Bălți
Judecător: A. Cucerescu
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: A. Albu, E. Bejenaru, A. Toderaș

dosarul nr. 2ra-834/18

Î N C H E I E R E

10 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” împotriva lui Frunza Vitalie cu privire la încasarea prejudiciului material,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 21 noiembrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Frunza Vitalie, a fost casată hotărârea Judecătoria Bălți din 4 decembrie 2015 și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 31 octombrie 2013 ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Frunza Vitalie cu privire la încasarea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, Frunza Vitalie activând în funcția de director al ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți”, în baza ordinului directorului general al Agenției de Stat pentru Sivicultură „Moldsilva” nr. 19-c din 10 martie 2004, și fiind persoană cu funcție de răspundere, la 22 aprilie 2009 a încheiat contractul individual de muncă nr. 4/09, prin care perioada sa de activitate a fost prelungită până la 11 martie 2014.

A afirmat că în perioada anului 2007, Frunza Vitalie a încheiat trei contracte de arendă a fondului forestier în scop de recreere, cu SC „Craun-Grup” SRL nr. 33 din 7 iulie 2007, cu SC „Ruvimax-Prim” nr. 89 din 3 aprilie 2007 și cu Craievscăia Dina nr. 39 din 7 iulie 2007.

A comunicat că potrivit contractelor nominalizate SC „Craun-Grup” SRL a primit în arendă 81,3 ha din pădurea Parc de Odihnă pe un termen de 50 de ani cu plata anuală pentru arendă în sumă de 45 901,17 lei, SC „Ruvimax-Prim” - 29,1 ha din pădurea Pescăruș pe un termen de 30 de ani cu plata anuală pentru arendă în

suma de 41 073,92 de lei, iar Craievscăia Dina – 43,8 ha din pădurea Rândunica pe un termen de 30 de ani cu plata anuală pentru arendă în sumă de 24 729,04 lei.

A susținut că începând cu 1 martie 2008 conform Hotărârii Guvernului RM nr. 187 din 20 februarie 2008 prin care a fost aprobat Regulamentul privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărie, cinegetică și/sau recreere, respectivele contracte de arendă urmau a fi modificate în partea ce ține de plata pentru arendă și anume pentru SC „Craun-Grup” SRL – 327 232,5 lei anual, pentru SC „Ruvimax-Prim” - 117 127,5 lei anual și pentru Craievscăia Dina – 176 295 de lei anual, în total în sumă de 932 961,09 lei.

A relatat că în perioada 16 noiembrie 2009 – 30 ianuarie 2010 Curtea de Conturi, efectuând revizia la întreprindere, a depistat că Frunza Vitalie a prezentat contractele de reziliere nr. 7 din 1 octombrie 2007 a contractului de arendă nr. 33 din 7 iulie 2007, nr. 62 din 20 octombrie 2007 de reziliere a contractului de arendă nr. 89 din 3 aprilie 2007 și nr. 08 din 1 octombrie 2007 de reziliere a contractului de arendă nr. 39 din 7 iulie 2007, care au fost falsificate.

A remarcat că la 11 ianuarie 2010 Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și de Corupție al RM a efectuat revizia economico-financiară, în urma căreia la 18 martie 2010 a fost intentată cauza penală nr. 2010036189 în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, pe faptul falsului în acte publice comis de Frunza Vitalie, în funcția de director al întreprinderii.

În drept și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 1398 alin. (1), 1416 Cod civil.

A solicitat reclamanta încasarea din contul pârâtului a prejudiciului material în mărime de 932 961,09 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți din 4 decembrie 2015 a fost admisă acțiunea.

S-a încasat de la Frunza Vitalie în beneficiul ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” prejudiciul material în mărime de 932 961,09 lei. S-a încasat de la Frunza Vitalie în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 27 988 de lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 noiembrie 2017 a fost admis apelul declarat de Frunza Vitalie, casată hotărârea Judecătorei Bălți din 4 decembrie 2015 și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată. S-a încasat de la ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” suma de 4 000 de lei cu titlu de taxă de stat.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că potrivit art. 1398 alin. (1), (2) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

A remarcat că în cauza civilă reclamanta nu a dovedit anume faptul, ca urmare a comiterii infracțiunii de fals în acte publice, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” i s-a cauzat prejudiciul material invocat. Din actul de învinuire a lui Frunza Vitalie nu rezultă că în urma infracțiunii comise de către el au fost cauzate prejudicii materiale, iar ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” nu are statut de parte vătămată și nici statut de parte civilă, deoarece nu a înaintat pe parcursul examinării

procesului penal vreo acțiune civilă sau vreo pretenție materială, aceasta nefiind parte în cauza penală de învinuire a lui Frunza Vitalie.

Mai mult că, toate contractele de arendă care au stat la baza cererii de chemare în judecată, deși cu termeni de arendă mai mari decât trei ani, nu au fost înregistrate la OCT în modul necesar și potrivit Legii privind arenda terenurilor, toate aceste contracte de arendă, ulterior, în anul 2017, prin hotărâri judecătorești definitive au fost declarate nule la cererea beneficiarilor contractului de arendă, iar părțile au fost readuse în poziția inițială (f. d. 171-174, 181 - 183, vol. II).

În acest sens a evidențiat că în ipoteza în care ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” nu a solicitat încasarea sumei principale a contractelor de arendă, nu este îndreptățită nici de a pretinde repararea prejudiciului material cauzat prin venitul ratat.

Instanța de apel a menționat că acțiunea civilă în totalitate se bazează pe un prejudiciu presupus (viitor) de a fi obținut, dar nerealizat, sau necauzat real în urma acțiunilor infracționale, comise cu culpabilitate de pârât, vinovăția căruia nu se contestă.

A invocat că art. 332 alin. (1) Cod penal, în baza căruia a fost condamnat pârâtul, nu este o normă materială, ci o componentă formală de infracțiune, adică infracțiunea de fals în acte publice se consideră consumată din momentul falsificării, indiferent dacă a adus sau nu prejudiciu material. Componenta de infracțiune imputată pârâtului – art. 332 alin. (1) Cod penal nu include semnul calificativ cauzarea de prejudicii materiale prin acțiunile de falsificare, iar suma pretinsă este una inexistentă.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a stabilit că se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite. Astfel, în speță, a considerat că nu există legătura cauzală dintre fapta comisă – art. 332 alin (1) Cod penal, prejudiciul invocat și vinovăția lui Frunza Vitalie. A mai reținut că lui Frunza Vitalie i s-a invocat falsul în acte publice, și anume prezentarea de către el în timpul controlului efectuat de Curtea de Conturi a contractelor de reziliere false, la contractele de arendă încheiate de el.

În speță, instanța de apel a reiterat că este vorba de un venit ratat, și nu de un prejudiciu material, deoarece în baza contractelor de arendă nu au fost transmise în folosință terenurile și practic arendașii nu au folosit bunurile, pentru care urmau a fi calculate plăți, iar potrivit prevederilor art. 875, 911 Cod civil, plata de arendă urmează a fi calculată și achitată pentru folosirea obiectului arendat, ori, în cazul când obiectul nu a fost transmis în folosință prin acte de predare-primire, se consideră că contractul de arendă nu a fost executat și deci, nu pot fi solicitate plăți de arendă.

Curtea de Apel Bălți a indicat că și potrivit art. 333 - 335 Codul muncii, obligația de dovedire a vinovăției o are angajatorul adică reclamanta, iar reieșind din cerințele art. 341 Codul muncii, prejudiciul material se determină conform pierderilor reale în baza datelor contabile.

Totodată, instanța de apel a elucidat că reieșind din cerințele art. 342 Codul muncii, până la inițierea acțiunii civile angajatorul urma să emită ordin și să

efectueze o anchetă de serviciu pentru stabilirea mărimii prejudiciului material pretins, cauzelor apariției lor, cu antrenarea unei comisii și cu participarea specialiștilor în materie. Astfel, anchetă de serviciu nu a fost inițiată, deci a fost încălcată procedura de soluționare a litigiului de muncă, control de serviciu obligatoriu nu a fost efectuat, iar potrivit declarațiilor martorilor de partea pârâtului, audiți în ședința de judecată a primei instanțe, Comisia specială a ajuns la concluzia de a rezilia contractele de arendă, deoarece terenurile nu au fost transmise de fapt în posesia persoanelor care le-au solicitat, deși au fost efectuate plăți de arendă.

La 13 martie 2018 ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 21 noiembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei contestate cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele și nu a luat în considerație următoarele circumstanțe ale cauzei.

A afirmat că Curtea de Conturi a RM, efectuând revizia la ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți”, a depistat că Frunza Vitalie, ocupând funcția de director, a prezentat contractele de reziliere nr. 7 din 1 octombrie 2007 a contractului de arendă nr. 33 din 7 iulie 2007, nr. 62 din 20 octombrie 2007 de reziliere a contractului de arendă nr. 89 din 3 aprilie 2007 și nr. 08 din 1 octombrie 2007 de reziliere a contractului de arendă nr. 39 din 7 iulie 2007, care au fost falsificate.

A susținut că mărimea prejudiciului cauzat întreprinderii ca rezultat a rezilierii contractelor de arendă a constituit 932 961,09 lei, iar mărimea prejudiciului nu este contestată de pârât.

A reiterat că prejudiciul material a fost stabilit prin hotărârea Curții de Conturi care a efectuat revizia întreprinderii în perioada 16 noiembrie 2009 – 30 ianuarie 2010, iar contractele care erau falsificate au fost prezentate, fiind datate cu anul 2007.

A comunicat că prin sentința Judecătoria Bălți din 29 septembrie 2010 și prin decizia Curții de Apel Bălți din 15 decembrie 2010, Frunza Vitalie a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal.

A menționat că circumstanțele sus-indicate dovedesc legătura causală dintre acțiunile pârâtului și prejudiciul cauzat.

Prin referința depusă la 2 mai 2018 Frunza Vitalie, reprezentat de avocatul Procopciuc Angela, a solicitat declararea recursului depus de către Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți”, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz se atestă că Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa părților copia deciziei motivate din 21 noiembrie 2017 la 10 ianuarie 2018, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 2a-659 (f. d. 229, vol. II), și a fost recepționată de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” la 15 ianuarie 2018, fapt ce rezultă din avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f. d. 231, vol. II).

Astfel, recursul declarat la 13 martie 2018 împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 21 noiembrie 2017, se consideră a fi depus în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți”.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți”, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva